

Konsultacje społeczne z mieszkańcami – wizja centrów Wyr i Gostyni za 10 lat

Kolejne spotkania konsultacyjne wspomagające procedurę sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Wyr, odbyły się 4 marca w Domu Kultury w Gostyni oraz 5 marca w Szkole Podstawowej w Wyrach. Tym razem, tematem warsztatów były centra naszych miejscowości.

Na początek, Anna Poloczek, ekspert ds. planowania przestrzennego przedstawiła krótką prezentację oraz opowiedziała o tym, czym w ogóle jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Mieszkańcy dowiedzieli się, że jest on aktem prawa miejscowego, który obowiązuje wyłącznie na obszarze działania Rady Gminy. Jego postanowienia są wiążące dla każdego, oznacza to, że każda decyzja administracyjna (np. pozwolenie na budowę) dotycząca terenu objętego planem musi być zgodna z jego postanowieniami. Plan przyjmowany jest w formie uchwały, która składa się z dwóch części: tekstowej (zawiera szczegóły, które nie znalazły się na rysunku, np. informacje o dopuszczalnej wysokości budynków, wskaźnik zabudowy, wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej, czy zasady podziału nieruchomości) i rysunkowej (graficzne przedstawienie przeznaczenia nieruchomości, czy granica nieprzekraczalnej linii zabudowy).

Aby umożliwić mieszkańcom prawidłowe odczytanie planu, ekspertka szczegółowo wyjaśniła umieszczone na rysunku symbole i kolory oraz omówiła, co plan zawiera, czyli: jakie jest przeznaczenie terenu, jakie są zasady gospodarowania na konkretnych terenach, jaka jest maksymalna powierzchnia zabudowy na działce budowlanej, ile wynosi minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej, jakie są zasady ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego (zabytków)

i dóbr kultury współczesnej (pomników, czy miejsc pamięci), jakie są wymagania dotyczące kształtowania przestrzeni publicznych, jakie są wytyczne dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu (tzn. jakie mogą być gabaryty budynków na wyznaczonym terenie), w jaki sposób mogą być zagospodarowane tereny o szczególnej ochronie lub np. tereny narażone na ryzyko osunięcia ziemi, na jakich zasadach można łączyć i dzielić nieruchomości objęte planem miejscowym, gdzie obowiązuje zakaz zabudowy, a gdzie są znaczne ograniczenia, jak będzie modernizowana, bądź rozbudowana infrastruktura techniczna i systemy komunikacji (czyli m.in. któreśdy będą prowadzone nowe drogi). Dla ułatwienia zrozumienia procedury tworzenia planu, na konkretnym przykładzie ekspertka przedstawiła schemat budowania planu.

Mieszkańcy otrzymali także informacje, w jakim celu należy sprawdzać miejscowe plany. Będzie im to potrzebne np. przy zamiarze zakupu działki, przy budowie domu jednorodzinnego, czy przy zakupie nieruchomości w celu uruchomienia własnej działalności gospodarczej. Dowiedzieli się także, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego musi być zgodny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Zanim rozpoczął się kolejny etap spotkania, głos zabrał jeden z mieszkańców Gostyni. Poruszył on aspekt drogi, która została w 2019 roku zamieszczona w Studium wbrew opinii mieszkańców. Temat nie został podczas spotkania rozwinięty, ponieważ jego zakres nie obejmował kwestii centrum miejscowości Gostyń.

Następnie, rozpoczął się już właściwy punkt spotkania – prezentacja Leszka Kuli, projektanta planów zagospodarowania, dotycząca charakterystyki przestrzeni centrum. Projektant nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zaznaczył, że to mieszkańcy, biorąc udział w konsultacjach, czy składając wnioski do planu, decydują o wyglądzie planu i swojej przyszłości. Temu etapowi spotkania towarzyszyła prezentacja multimedialna przedstawiająca fotografie centrum

Gostyni.

Leszek Kula przypomniał mieszkańcom, że Gmina Wyry posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, którego wytyczne stanowią ograniczenia dla planu miejscowego, ponieważ jego nowy projekt musi być całkowicie zgodny z uchwalonym Studium.

Projektant dokonał charakterystyki gminy, jako przestrzeni spokojnej, nieposiadającej przemysłu ciężkiego. Zwrócił uwagę, iż żyjący tu ludzie, dojeżdżają zazwyczaj do miejsca pracy poza gminę, na zewnątrz. Dla tworzonego planu jest to cenna uwaga, ponieważ stanowi to informację, że w centrum Gostyni potrzebna jest dogodna i zintegrowana infrastruktura komunikacyjna, gwarantująca mieszkańcom wygodne dotarcie do centrum miejscowości, czy pieszo, czy rowerem, a dalej zmiana środka transportu na komunikację miejską. Ekspert podkreślił, że celem konsultacji jest pozyskanie od mieszkańców informacji, czego oczekują i jakie są ich potrzeby jeśli chodzi o centrum Gostyni.

Jeden z mieszkańców przysłuchujących się prezentacji zadał pytanie, jak wygląda w praktyce proces uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Projektant przedstawił proces powstawania planu następująco: podjęcie przez Radę Gminy Wyry uchwał o przystąpieniu do sporządzenia planu, zbieranie wniosków do planu przez co najmniej 21 dni od dnia ogłoszenia – konsultacje społeczne (spotkania otwarte, warsztaty konsultacyjne, ankieta), analiza wniosków, opracowanie projektów planów, opiniowanie i uzgadnianie projektów przez właściwe organy i instytucje (zaopiniowanie, czy plan nie ma wad prawnych przez około 40 instytucji – m. in. Wojewodę Śląskiego, Marszałka Województwa, czy też gminy ościenne), wprowadzenie zmian wynikających z opinii i uzgodnień, wyłożenie do publicznego wglądu przez co najmniej 21 dni i przeprowadzenie w tym czasie dyskusji publicznych, możliwość składania uwag do projektów planów przez co najmniej 14 dni od zakończenia okresu wyłożenia projektów do

publicznego wglądu, wprowadzenie zmian wynikających z uwzględnionych uwag, przedstawienie Radzie Gminy Wyry projektów planów do uchwalenia wraz z listą nieuwzględnionych uwag, które ponownie zostaną przez nią rozpatrzone i ostatecznie, uchwalenie przez Radę Gminy Wyry miejscowych planów zagospodarowania miejscowości Wyry oraz Gostyń.

Projektant dokonał charakterystyki gminy, jako przestrzeni spokojnej, nieposiadającej przemysłu ciężkiego. Zwrócił uwagę, iż żyjący tu ludzie, dojeżdżają zazwyczaj do miejsca pracy poza gminę, na zewnątrz. Dla tworzonego planu jest to cenna uwaga, ponieważ stanowi to informację, że w centrum naszych miejscowości potrzebna jest dogodna i zintegrowana infrastruktura komunikacyjna, gwarantująca mieszkańcom wygodne dotarcie do centrum miejscowości, czy pieszo, czy rowerem, a dalej zmiana środka transportu na komunikację miejską. Ekspert podkreślił, że celem konsultacji jest pozyskanie od mieszkańców informacji, czego oczekują i jakie są ich potrzeby jeśli chodzi o centrum Gostyni oraz Wyr.

Podczas konsultacji w Gostyni rozwinęła się dyskusja nad pytaniem jednej z mieszkank Gostyni, dotyczącym stanowiska Gminy Wyry w związku z planami dyrektora łaziskiej kopalni, związanymi z wydobyciem węgla na terenie Gostyni.

Tę palącą w ostatnim czasie kwestię szczegółowo omówiła Wójt Gminy, Barbara Prasoł. Poinformowała ona mieszkańców, że w obowiązującym wciąż miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, nie ma umiejscowionego obszaru górniczego na terenie Gostyni. Wójt odniosła się do historii gminy i tego, że jedynie na terenie miejscowości Wyry była kiedyś eksploatacja górnicza i tam też jest ona zawarta w planie.

Pytanie mieszkanki odnosiło się także do lutowej Sesji Rady Gminy Wyry i oświadczenia obecnego na niej Dyrektora Kopalni Bolesław Śmiały w łaziskach Górnych który przedstawił swoje plany, co do dalszego utrzymania kopalni i planów wydobycia węgla na terenie Gostyni.

Wójt potwierdziła, że w obowiązującym Studium jest potwierdzone istnienie pokładów węgla pod Gostynią. Jednak o możliwości eksploatacji tych pokładów decyduje minister, który wydaje koncesję na utworzenie obszaru górniczego. Czy dojdzie do wydania koncesji na chwilę obecną nie wiadomo. Polska Grupa Górnicza będzie się o to starała, jednak w tym momencie Gmina Wiry nie posiada żadnych dokumentów to potwierdzających. Wójt poinformowała zebranych mieszkańców, że jeżeli wpłynie pismo, że procedura starania się o koncesję się rozpoczyna, gmina na pewno skonsultuje się z mieszkańcami. Przetawiła także swoje stanowisko co do planów eksploatacji. *Na pewno będziemy bronić tego, żeby tej działalności na terenie Gostyni nie było. Ze względów finansowych jest to bardzo kosztowna inwestycja. Mając na względzie kwestie finansowe, a także ochronę klimatu i środowiska, raczej dąży się do tego, żeby wygaszać kopalnie, a nie je rozbudowywać* – powiedziała. Podkreśliła także, że na pewno odbędzie się spotkanie z dyrektorem kopalni, jeżeli tylko pojawi się pismo informujące o rozpoczęciu starania się kopalni o koncesję.

Z kolei w Wyrach, jeden z mieszkańców zadał pytanie, jakie możliwości ma Gmina Wiry jeśli chodzi o możliwość zablokowania ogromnej inwestycji – budowy autostrady A4 bis, której jeden z wariantów zakłada przebieg przez fragment miejscowości Wiry.

Anna Poloczek zabrała głos w tej sprawie i wytłumaczyła, że gmina nie może zablokować tej inwestycji bez uzasadnionych argumentów i przyczyn, ponieważ jest to inwestycja celu publicznego. Natomiast możliwy jest dialog społeczny i konsultacja z gminą oraz mieszkańcami wariantów przebiegu trasy. Plan zagospodarowania oraz Studium nie wpływa na ustalenie przebiegu trasy. W tym przypadku działa tzw. Specustawa.

W dalszej części spotkania, uczestnicy spotkania w Gostyni mieli za zadanie pochylić się nad mapą oraz makietą centrum swojej miejscowości i zaznaczyć miejsca, które ich zdaniem są plusem tej przestrzeni, czymś co się sprawdza i co dobrze

funkcjonuje, a które miejsca zdecydowanie są niekorzystnym jej elementem. Po kilkuminutowej dyskusji i wspólnej pracy, mieszkańcy doszli do następujących wniosków:

- najważniejsze miejsca użytku publicznego, takie jak dom kultury, ośrodek zdrowia, gminne przedszkole, apteka oraz różne sklepy znajdują się w jednym miejscu, co bardzo ułatwia korzystanie z przestrzeni i sprzyja wygodzie mieszkańców,
- w centrum znajduje się budka z lodami, co jest doskonałym miejscem do letniej integracji zarówno dzieci, jak i dorosłych mieszkańców gminy,
- wyremontowane zostały niedawno zarówno gminne przedszkole, jak i świetlica środowiskowa, w planie jest także termomodernizacja domu kultury, co bardzo podnosi nie tylko estetykę przestrzeni centrum, ale także wpływa na wygodę i jakość korzystania z tych miejsc w szczególności przez osoby z utrudnionym dostępem do miejsc publicznych, np. osoby niepełnosprawne.

Zdecydowanie więcej kwestii uznano za minusy. Były to m. in.:

- brak chodnika po prawej stronie ul. Rybnickiej od skrzyżowania z ul. Pszczyńską do kościoła pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła,
- brak poczty w Gostyni,
- brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych w centrum Gostyni,
- niebezpieczny wyjazd z parkingu przy domu kultury i gminnym przedszkolu,
- niezagospodarowana przestrzeń przed przedszkolem,
- brak zagospodarowania zielenią i niewykorzystanie potencjału terenów za Zagrodą Śląską, wzdłuż rowu, będącego jednym z dopływów rzeki Gostynki,

– korkowanie się wyjazdu z ul. Rybnickiej na ul. Pszczyńską, źle zagospodarowana przestrzeń skrzyżowania.

Następnie moderator Agnieszka Czachowska zaproponowała uczestnikom warsztatów krótkie ćwiczenie, polegające na wyobrażeniu sobie przestrzeni centrum Gostyni za 10 lat. Mieszkańcy mieli zwrócić uwagę przede wszystkim na to, co chcieliby załatwić, gdzie usiąść w tej przestrzeni, czy teren jest zielony, przyjazny, czy napotykają jakieś przeszkody itd.

Kolejno, o omówienie cech dobrej przestrzeni poproszony został Michał Stangel, który podkreślił, że dobra przestrzeń publiczna powinna zaspokajać potrzeby mieszkańców. Przestrzeń powinna tworzyć obszar społecznej integracji oraz miejsce realizacji potrzeb materialnych i niematerialnych. Zwrócił on uwagę w szczególności na: estetykę przestrzeni, bezpieczeństwo jej użytkowników, funkcjonalność jej elementów, ale także elementy zieleni i dostępu do wody.

Mieszkańcy przystąpili do kolejnej pracy grupowej, polegającej na umieszczeniu na mapie swoich pomysłów na przeorganizowanie centrum, wprowadzenie nowych funkcji miejsc już istniejących, a także na dodanie do przestrzeni centrum nowych elementów. Zaproponowali oni następujące zmiany:

– zagospodarowanie terenów zielonych za istniejącymi budynkami – domem kultury, a także gminnym przedszkolem – zwiększenie liczby miejsc parkingowych, lecz nie w formie betonowych puzzli, tylko parkingów „zielonych”, połączenie zielonego parkingu za centrum zdrowia z Zagrodą Śląską za domem kultury, uwzględnienie na terenie parkingów również potrzeb rowerzystów (stojaki rowerowe),

– stworzenie skate parku,

– przebudowa istniejącego przystanku autobusowego i utworzenie nowoczesnego miejsca, łączącego kilka funkcji – miejsca, gdzie można usiąść i np. napić się kawy oraz odpocząć wśród zieleni (ogród wodny),

- utworzenie chodnika wzdłuż ul. Pszczyńskiej od wysokości ul. Tyskiej, w kierunku Wyr, aż do sklepów („Masorz”),
- utworzenie ronda na skrzyżowaniu ulic Pszczyńskiej oraz Rybnickiej,
- zwiększenie bezpieczeństwa dla pieszych w rejonie skrzyżowania ul. Pszczyńskiej oraz Rybnickiej – wprowadzenie luster, świateł lub oddalenie przejść od skrzyżowania,
- usprawnienie wyjazdu z gminnego przedszkola, a także poprawa bezpieczeństwa w tym rejonie – likwidacja parkingu wzdłuż domu kultury, zamiast tego utworzenie wyjazdu jednokierunkowego z pasem włączającym do ruchu,
- utworzenie ogrodów wodnych, w celu poprawy estetyki centrum, ale również powstania miejsca wypoczynkowego dla mieszkańców,
- utworzenie za gminnym przedszkolem kładki nad rowem – dopływem Gostynki,
- utworzenie bulwarów, wzdłuż dopływu Gostynki (od ul. Brzeźnej – połączenie jej z ul. Pszczyńską), jako miejsca rekreacji dla mieszkańców, rodzin, spacerowiczów, a także dla przyjezdnych biegaczy, czy rowerzystów – połączenie bulwarów z Zagrodą Śląską i przedszkolem,
- utworzenie wieczorków tanecznych w domu kultury,
- utworzenie wiaty przystankowej z funkcją informacyjną,
- zamiast ogrodu deszczowego utworzenie fontanny, do której zasilania użyta byłaby woda opadowa.

Równie gorąca dyskusja miała miejsce podczas konsultacji w Wyrach. Wśród wad przestrzeni centrum Wyr uczestnicy spotkania uznali: główną i ruchliwą drogę przecinającą teren, niezmodernizowane budynki – m. in. tzw. „stare przedszkole”, stare, odstraszaające ogrodzenia, mało miejsc parkingowych bezpośrednio pod przychodnią, brak miejsc parkingowych w porze

niedzielnych mszy świętych w okolicach kościoła, samochody łamiące przepisy ruchu drogowego, stojące wówczas w miejscach niedozwolonych.

W koncepcjach obu grup pojawiło się wyburzenie budynku po dawnym domu kultury. W jego miejsce, zaproponowano utworzenie zielonego skweru spełniającego funkcję zarówno wypoczynkową, jak i kulturalną. Powstanie dużo wolnej przestrzeni, która spowoduje, że centrum Wyr stanie się bardziej otwarte i przyjazne. W tym miejscu mógłby również powstać tzw. teren małej rekreacji – park z siłownią zewnętrzną oraz placem zabaw (przeniesionym spod obecnego tzw. „starego przedszkola”).

Druga z grup zaproponowała z kolei utworzenie w miejscu po domu kultury mniejszego, funkcjonalnego, nowoczesnego budynku, które także spełniałby funkcje kulturalne.

Mieszkańcy zwrócili też uwagę na brak miejsca lokalu gastronomicznego w centrum Wyr i zaproponowali utworzenie restauracji.

Jedna z grup zaproponowała likwidację płotu i utworzenie parku/miejsca odpoczynku na terenie obecnego kościelnego placu, a także utworzenie zielonego parkingu na terenie obecnego parkingu pod przedszkolem.

Do pomysłów uczestników spotkania odniosła się Wójt Barbara Prasoł, która podziękowała mieszkańcom za propozycje i poinformowała, że przede wszystkim ważne jest dla niej ich spojrzenie na kwestię przyszłości budynku po dawnym domu kultury, ponieważ jedną z najrozsądniejszych opcji na razie wydaje się jego wyburzenie i wybudowanie nowego nowoczesnego obiektu. Przypomniała ona także historię tego obiektu i zapewniła, że Gmina Wyr będzie chciała utrzymać funkcję kulturalną tej przestrzeni.

Konsultacje odbyły się w ramach projektu „Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja

Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Źródło: UG Wiry